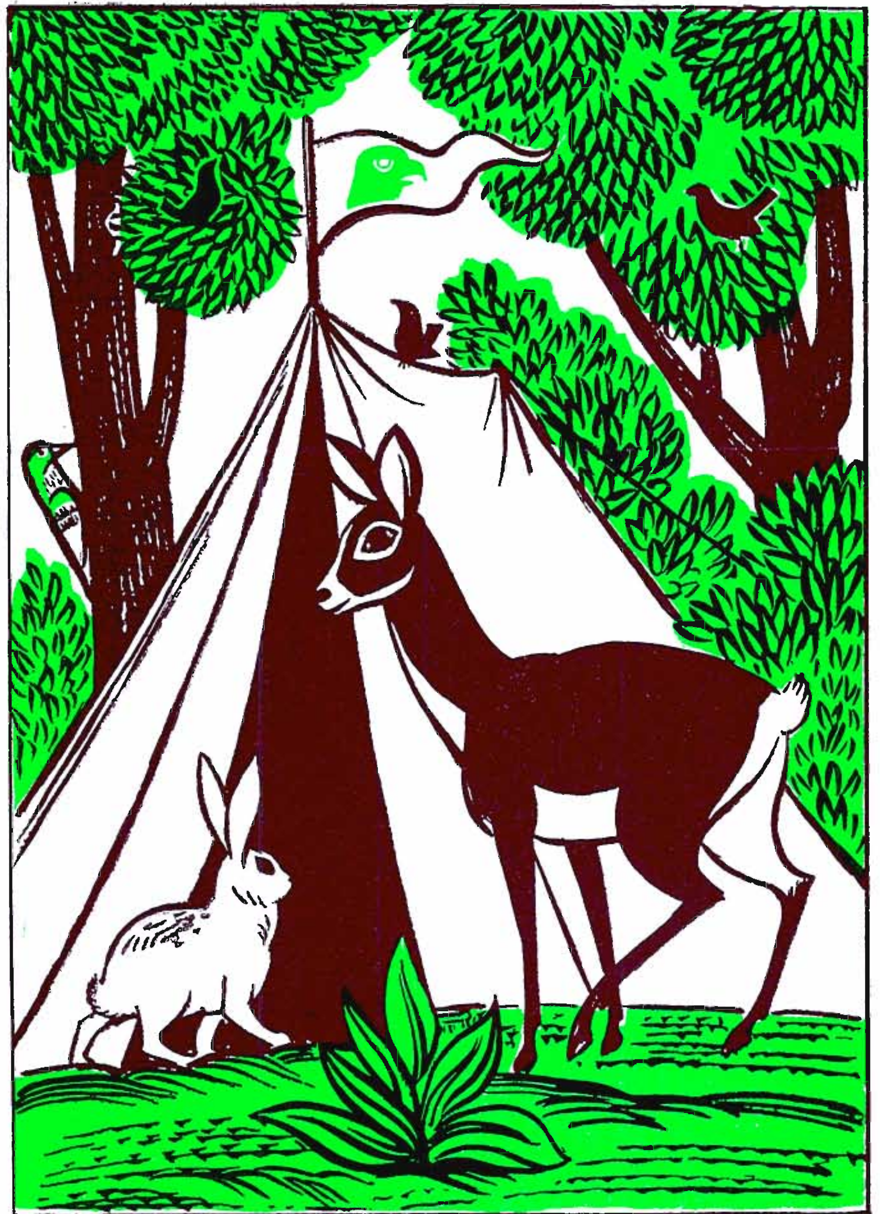
ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

РІК IV. Липень 1957. Ч. 7. (35).

Календарець читача „Веселки" 1957

ЛИПЕНЬ

СЬОМОГО липня — святого Івана, кажуть, що сонце купається зрана. А за п'ять днів починає жнива празник святого Петра і Павла.

В день **ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТИЙ** згадаєм усі ми Ольгу, княгиню святу України. Ольга — то перша княгиня була, що віру Христову святу прийняла.

Князь Володимир, внук Ольги княгині, віру Христову завів в Україні. В день **ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМИЙ** усі, як один, пам'яті князя складемо поклін.

Липень — то перший місяць вакацій, нам він несе відпочинок по праці. Підем у табір сумівський, пластовий, мов у раю, зажнвемо в діброві. Хоч там до школи ходити не будем, рідних книжок ми ніяк не забудем, візьмемо навіть „Веселку" в діброву, з неї ми рідну вивчатимем мову, будем читати і вірші й казки — скучно було б нам без неї таки!

Знають це добре хлопці й дівчата: розумний спочинок — то користь для нас, пустий відпочинок — велика це втрата, пропаде дозвілля, змарнований час. Солодко пахнуть липи й акації — розпочинаймо з Богом вакації!

розгадаймо

1. РЕБУСИК

+ И + − / + К К К + + Г − В − + − + Ї −

Цей ребусик розв'язуємо так: пишемо за порядком словами назви окремих предметів, зображених на рисунку так, щоб кожна літера була окремо. Коли перед словом є знак плюс, додаємо його безпосередньо до попереднього. Коли є знак мінус, тоді з літер, які вже вписані на папері, викреслюємо ті літери, які складаються на те слово, що перед ним знак мінус. Викреслювання починаємо з крайніх літер від лівої сторони. Літери, які залишаться невикреслені, вписуємо до квадратиків унизу. Це буде розв'язка ребусика.

2. ЩО ЦЕ?

Ми червоні, наче мак,
Їсть охоче нас усяк,
Тільки серце в кістяку,
Певне вам не до смаку.

К. Перелісна

Крильця чудові,
Ніби шовкові,
Пурхає влітку
З квітки на квітку.

Він — скрізь: у полі і в саду,
А в дім не попаде,
І я тоді лиш з дому йду,
Коли вже він не йде.

КОНКУРС І ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добрі розв'язки загадок відбудеться наприкінці липня, а вислід буде проголошений у числі „Веселки" за серпень ц. р. Хто хоче взяти участь в конкурсі, мусить прислати правильні розв'язки усіх загадок, вміщених у числах „Веселки" за травень, червень і липень ц. р. Останній реченець надсилання розгадок — 27-го липня ц. р.

ВЕСЕЛКА THE RAINBOW

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить на початку кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: "SVOBODA" — "Veselka", P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J. USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріяли. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи Е. Козака. Розділові заставки Е. Козака, П. Холодного й М. Бутовича.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
published monthly by the Ukrainian National Association.
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.
Subscription $4.00 per year
Entered as Second Class Matter
at Jersey City, N. J.

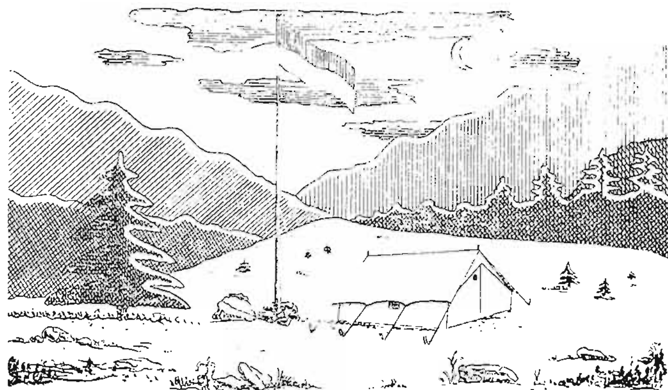
Вступна ілюстрація П. Холодного

ДНІ ВІДПОЧИНКУ

Ілюстрація О. Савчинського

Наче килим, квіточками
Поле зацвіло,
Ген блищить між берегами
Озеро, мов скло.
Над лугами грають бджоли,
В лісі — спів пташні,
Зустрічають діти волю,
Відпочинку дні.
Видно табір серед гаю,
Чути спів дзвінкий,
І на щоглі прапор має
Синьо-золотий.

Роляник

РІЧКА

Ілюстрація А. Климка

Річка, Марієчко, річка!
Швидше до неї — туп, туп!
Чиста, прозора водичка,
Ручкою, ніжкою — хлюп...

Ходять, виблискують рибоньки,
Швидко мигтять в глибині.
Далі не можна, там глибоко,
Там черепашки на дні!

Ще покупатися хочеш?
Годі, вилазь із води,
Сядь на м'якенький пісочок,
Грійся на сонці, сиди.

З неба всміхається сонечко,
Синя, ясна далина...
Наша малесенька донечка
Буде здорова й міцна.

Н. Забіла

У ЛІСІ

А чи був у лісі ти?
Чи бував?
А чи білку й зайчика
Зустрічав?
А чи бачив дятля ти
На корі?
Або мишку сірую
У норі?

А чи бачив, хлопчику,
Ти в ліску,
Хто там має хатоньку,
І яку?
Хто живе на гілочці,
Хто в дуплі?
А хто спить під кущиком
На землі?

К. Перелісна

НАВЧИМОСЯ ПЛАВАТИ!

Ілюстрації П. Холодного

Таборовий обід закінчився. Як тільки пластунки помили їдунки, бунчужна проголосила:

— Марійка й Оля залишаються в таборі на варті. Усі інші дівчата вирушають у ліс шукати скарбу, що його десь заховав лісовик.

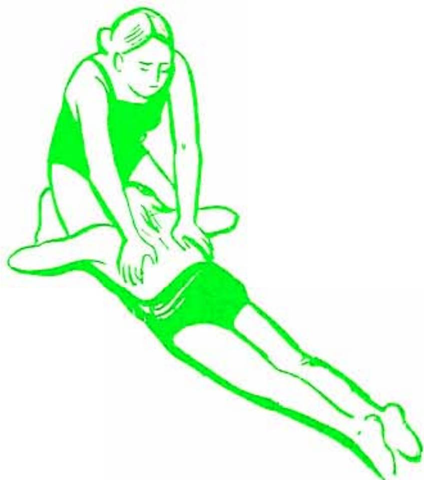
Позиція 1: рятівник стає на коліна в головах утопленика. Кладе обі свої долоні на його спину нижче лопаток. Великі пальці майже вкупі, інші широко розставлені. Пальці звернені в сторону ніг утопленика.

Коротке готування, і таборовички відійшли.

— Ходім над озеро! — сказала Оля. — Полежимо на піску.

Пішли. Лежали недовго. Марійка захотіла купатися.

— Що? Купатися? — здивувалась Оля. — Та ж ти не вмієш плавати і не хочеш навчитися, хоч сестричка Уля радо б тебе навчила. А втім, ти знаєш, що нам заборонено йти в воду, коли сестрички Галі нема на стійці.

Позиція 2: рятівник поволі переносить вагу свого тіла на спину утопленика й, не згинаючи ліктів, натискає легко й рівно його спину в напрямі нижньої її частини. Цей рух витискає повітря з легенів.

— Ти можеш не купатися, а я скупаюсь! — уперлася Марійка. — Тут так гаряче! .. Я не піду далеко від берега.

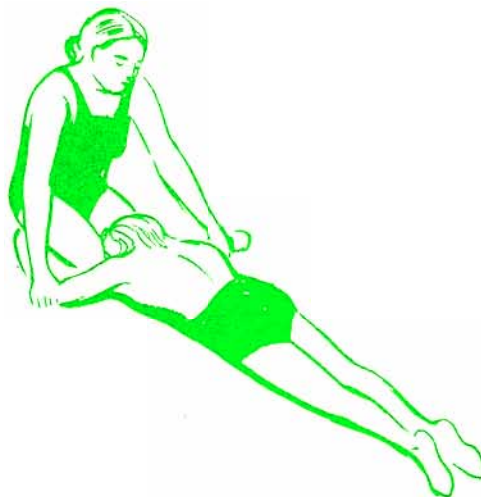
І, не слухаючи Олиного умовлення, вихром побігла в шатро, передягнулася і за хвилину вже радісно плюскалась у воді, підстрибувала, бігала то сюди, то туди. Не зчулася, як необережно зайшла в глибінь . . .

Раптом над водою пролунав розпачливий крик, і Оля перелякано схопилася з місця.

— Олю! Корч! Рятуй!

У ту ж мить Марійчина голова зникла під водою. За хвилину дівчина виринула, замахала безладно руками і знов пірнула.

— Вона топиться! Корч її вхопив! — майнула в Олі блискавкою страшна думка.

Позиція 3: рятівник похилюється взад, облегшуючи ступнево натиск. Свої долоні пересуває повільно уздовж тіла утопленика до рамен і бере його за лікті.

Вона чимскоріш побігла до берега, скидаючи по дорозі з себе одежу та взуття. На поверхню води зринали з глибини бульбашки повітря — знак, де була Марійка.

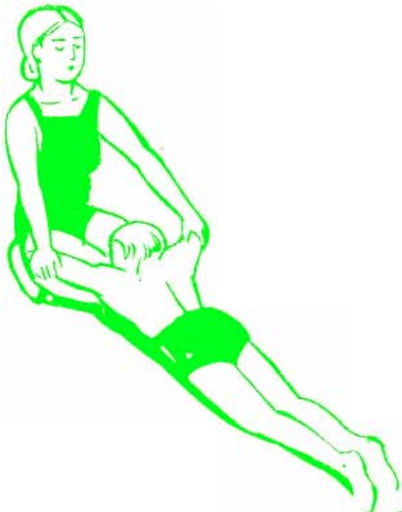
Рятівниця кинулася в воду й пірнула. Марійка лежала на дні й уже не рухалася. Оля вхопила її обома руками за волосся, підставила під спину коліно і, підштовхнувши Марійку вгору, помалу виплила з нею на поверхню озера.

Ох, як їй тепер придалася наука плавання і рятівництва з попереднього року! Держачи Марійку обома руками за голову, легеньким ,,ножичковим'' стилем доплила до берега. Витягнула подругу на пісок і ще дужче переляклася: дівчина майже не дихала . . .

Треба негайно рятувати, поки не пізно!

Оля поклала Марійку обличчям до землі, підсунула під голову її власні руки. Розтулила їй рота, щоб могла витікати з легенів вода.

Робила все так, як навчила інструкторка. Одно коліно коло лівого вуха, друге — коло правого. Поклала на Марійчину спину долоні, звернені пальцями в сторону ніг, і поволі почала притискати, переносячи вагу тіла на руки й утопленицю.

Позиція 4: рятівник підносить руки утопленика за лікті вгору й до себе. Цей рух наповняє легені повітрям. Власні лікті треба при тому тримати випрямлені. Після того кладе рамена утопленика на землю й повертається до вихідної позиції. Ці рухи повторяються постійно десять до дванадцяти разів на мінуту так довго, поки утопленик почне дихати.

Раз-два-три! — перенесла вагу тіла на свої руки і Марійчину спину. Зміна — підняла руки і, спокійно посуваючи їх уздовж тіла вгору до рамен, взяла Марійку за лікті. Раз-два-три — підняла Марійчині лікті вгору. Зміна — поклала лікті на землю й поволі сперла долоні на спину, як на початку. Довго повторювала Оля цей рух, аж поки Марійка почала рівномірно віддихати.

— Ото й добре! Слава Тобі, Господи! — з радістю шепнула рятівниця.

Тим часом з лісу вернулися пластуни. Дізнавшись, що сталося, командантка наказала перенести Марійку в шатро.

— Їй треба повного відпочинку! — сказала. — А ти, Олю, розкажи дівчатам про першу поміч, бо вони тим дуже зацікавилися.

Першу поміч тому, хто потопає, може дати й маленька дівчинка, — почала Оля. — Уже від восьмого року життя можна складати іспити з плавання в Червонім Хресті. Але навіть той, хто не вміє плавати, може врятувати другого від смерти в воді. Часом можна допомогти з берега, подавши потопаючому рушник, весло або палицю. Лягаєш на березі так, щоб тебе не можна було стягнути в воду, і подаєш. Або входиш у воду і, тримаючись куща чи чогось іншого, простягаєш потопаючому ногу. Він її вхопиться руками, а ти притягаєш його до берега.

— А що, коли хтось потопає далі від берега? — запитали дівчата.

— Тоді кидаємо йому довгий шнур або посуваємо до нього по воді велику дошку — звичайно, якщо вони є десь під руками, — відповіла Оля. — Але, щоб могти рятувати людину від утоплення при кожній нагоді, треба вміти добре плавати і поринати. Цього треба навчитися. Хто складе три іспити з плавання, може продовжувати науку і скласти іспит з рятівництва та першої допомоги потопаючим. Тоді він може бути сторожем над берегом ріки чи озера й пильнувати, щоб хто не втопився. Але для цього треба мати не менше, як п'ятнадцять років.

Кому плавання дуже подобається, той може стати змагуном або плавцем на довгі віддалі . . .

— Як от Мерілин Бел, що переплила Онтарійське озеро! — втрутилася Ксеня.

— Чи то правда, що Мерілин мала тоді тільки п'ятнадцять років? — здивувалися дівчата. — Як вона могла так далеко плисти?

— Та це ж ясно: весь час вчилася плавати — влітi і взимі, і багато вправлялася.

Дівчата побігли до командантки табору.

— Ох, сестричко-командантко! Те, що нам розповіла Оля, дуже цікаве. Ми б теж хотіли навчитися плавати.

— Добре, завтра почнемо! — згодилася командантка. — Сестричка Уля буде вашою інструкторкою, а Оля навчить вас робити штучне дихання, яке допомагає не тільки утопленикам, але й тим, що отруїлися газом або були поражені електричним струмом. Отож, з Богом починайте навчання, до кінця табору ще далеко, встигнете підучитись. Радію, що ви зрозуміли, що плавання — діло не тільки приємне, але й корисне.

Леся Бризгун-Шанта

КУТОК ЮНИХ ТАЛАНТІВ

ЯК Я БУЛА МАЛЕНЬКА . . .

Як я була „маленька і солодка",
Ляльок було у мене страх багато,
А поміж ними сірий мій ведмедик,
Насуплений — був ніби їхній тато.

А я, матуся, клала все їх спати,
Чесала коси і вмивала ручки,
А мій ведмедик тільки придивлявся
І, ніби тато, їм давав научки.

Галина Садовська

Ніна Бурик

Ілюстрації *Б. Крюкова*

НАД ЧОРНИМ МОРЕМ

Стара Катря сидить на порозі своєї хати. Недалеко від неї простягся на розпеченому піску Санько.

Дуже гаряче. Море ліниво шелестить, набігаючи на берег.

— Гроза буде, — каже Санько до Катрі.

— Еге ж, недаремно пече, — відповідає вона, важко зідхнувши.

Санько знає, чому вона нудить світом. Кілька днів тому вийшов на море на рибні лови дід Хведір та й досі не вернувся. Тому й сумує стара Катря. Нікого нема в неї на світі, крім Хведора й сироти Санька.

Санько вдивляється в далечінь. Ось, щось біліє там — чи не вітрило? Санько підноситься на лікті і придивляється кілька хвилин.

— Човен, справді, човен! — кричить він нарешті, зриваючись на ноги.

Катря також підноситься. Може це вертається Хведір? Та ні. Санько виразно бачить, що це не їх човен. Свій він з-поміж тисячі пізнав би, бо багато разів підмальовував фарбою його облуплені облавки й затикав щілини просмоленим ганчір'ям.

— Це Сергій Галаган, — каже Катря, коли човен наблизився.

Дійсно, це він. Санько пізнає його широке обличчя, вкрите ластовинням. Сергій стоїть на носі човна. На кормі сидить його брат Омелько, спустивши засмаглі ноги в воду.

— Агов, Сергію, — кричить Санько, — чи не зустрічав нашого діда?

— Бачив, — озивається Галаган, — він на Жовту Косу курс тримав . . .[1]

— Чого ж так? — розтуляє висохлі вуста Катря.

— Не знаю, здається, трохи поранився ножем, як рибу патрошив, — недбало кидає Галаган, виплигуючи на берег.

Дивлячись услід його кремезній постаті, що зігнулась під вагою плетеного коша з рибою і прямує до рибацького селища, Санько міркує. Він знає, що Жовтою Косою зветься невеличкий острівець серед моря. Там інколи зупиняються рибалки, коли захопить їх у морі непогода. Санько знає також, що дід Хведір ніколи так довго не затримувався. Отже, не на жарт поранився.

Мовчки йдуть унук і бабуся до своєї хати. Але кожне з них думає про те саме: що сталося з дідом.

Раптом Санько повертається й біжить до селища. Катря оглядається за ним, та його вже немає. А Санько тим часом уже стоїть посеред хати братів Галаганів і каже:

— Ну, Сергію, що тобі то коштує? . . Це ж недалеко . . . Жовта Коса. А дід старий . . . Галаган стоїть біля вікна й дивиться на небо. А там сунуть сиві хмарки і на обрії збираються докупи.

— Гроза буде, — каже нарешті він до Санька. — Не поїду, втомився.

— І не треба! — кричить Санько, вибігаючи з хати. Злість стискає йому груди. Що робити? Хлопець сідає на березі серед перевернутих човнів: він щось вирішує. Коли Галаган виходить з хати через кілька хвилин, він бачить, що його човен вже гойдається на хвилях далеко від берега.

— Гей! — кричить Галаган, біжучи до берега. Та Санько, — бо то він сидить в галагановському човні, — навіть не обертається.

— От, хлопчище!, — злісно бурчить йому услід Галаган.

Он і Жовта Коса. Ще здалеку бачить Грицько човен дідуся, що стоїть біля берега. Але, як див-

но, що той човен не прикріплено, і хвилі б'ються об його облавки, грозячи щохвилини змити його в воду.

Санько підпливає до берега, витягає човен, прив'язує його ланцюгом до великого каменя і біжить туди, де стоїть човен дідуся. Та що це?

Дід Хведір лежить у човні на спині. Обличчя в нього червоне, очі заплющені, віддих важкий. Санько термосить діда за худу руку. Та той тільки стогне у відповідь, не розкриваючи очей. Санько нараз бачить, що одна нога дідова страшенно спухла. Він здогадується, що саме там дід себе поранив. Він також розуміє, що дідові потрібна негайна лікарська допомога. Тому хлопець спритно відштовхує човна від берега, плигає в нього і береться за весла. Хвилі підхоплюють човен, мов пір'їнку.

Санько збирає всі свої невеличкі сили, щоб боротися з хвилями. Та стає щораз темніше — важкі сиві хмари насунулись на сонце. Вітер міцніє, надуваючи, мов пухир Санькову сорочку. Чути далекі грюкоти грому. Санько гребе щосили, аж піт йому очі заливає. Хвилі стають вищі, грізніші, Санько кидає весла і береться за черпак, бо на дні човна все більше й більше з'являється води. Дід стогне.

Санько цілком знесилюється. З жахом дивиться на хвилі, що піняться навкруги, здатні перекинути його легенький човник. Та ось чорне небо прорізує блискавка й міцний удар грому примушує його на мить заплющити очі. Коли хлопець знову розплющує їх, він бачить зовсім близько від себе облавок чийогось баркасу.[2]

— Живі? — питає чийсь голос. І Санько пізнає Прокопа з сусіднього села.

— Живі, — кричить хлопець радісно. Умить він уже на баркасі разом з дідусем. Їх човен пливе ззаду, прив'язаний до корми сталевим тросом.[3]

— Це нічого, впору захопили, швидко видужає, — каже Прокіп, кинувши оком на дідову ногу . . . — От якби на Жовтій Косі лишився . . . — і киває рукою.

На березі Санька зустрічає Галаган:

— А човен таки втопив! — кричить він.

Санько всміхається і відчуває, що чомусь і бабуся, що втирає очі кінцем хвартуха, і товстенький місцевий лікар, що схилився над дідом, і юрба людей, що тиснуться до нього — все це попливло, закрутилося перед очима. Він охнув і знепритомнілий упав на руки Прокопові.

— Нічого, гарним рибалкою будеш, — каже Прокіп і сміється до старої Катрі.

[1] тримати курс — прямувати.
[2] баркас — велике вантажне веслове судно.
[3] трос — грубий мотуз з рослинних волокон, або сталевих дротин.

ЗАЙЧИК І БІЛОЧКА

Зайчик білочку прохав:
„Порятуй, сестрице!
Вовк мене вночі ганяв,
А удень — лисиця.

І нічого я не їв
Цілісіньку днину,
Дуже-дуже зголоднів,
Малощо не гину."

Білка каже: „Ай-яй-я!
От мені морока!
Лиш горішки маю я,
Ще й тверді, нівроку . . .

Ось хіба сухенький гриб
Та ще морковиця? . ."
Аж підскочив зайчик — стриб!
„Дякую, сестрице!"

К. Перелісна

О. Олесь Ілюстрації *М. Левицького*

БАБУСИНА ПРИГОДА

Особи:

Бабуся — Лис — Каченя
Ведмідь — Песик — Каченята

Гай, лука, за нею річка.

Бабуся: *(з лозиною і клуночком жене каченята на луку і спиняється під деревом)*

Бабуся:

Пасіться, любі каченятка,
Скубіть собі м'яку травичку,
Купайте в сонечку крилятка
Та поринайте у водичку.
Ловіть метелики та мушки,
Але наставте добре вушка —
Там, бачите, синіє ліс,
Живе в тім лісі хитрий Лис!
Вважайте, крихітки, вважайте,
Як Лиса вгледите, тікайте!
(До Песика)
А ти, рябенький, не лежи:
Качат пильненько стережи!
Коли б десь Лис чи Вовк скакав,
Що ти робитимеш?

Песик: Гав, гав!

Бабуся *(киває головою і гладить Песика):*

Гаразд, гаразд! Дивись пильніш
Та гавкай дужче, голосніш!

Песик *(весело скаче і голосно гавкає на бабусю):*

Гав-гав! Гав-гав! Гав-гав! Гав-гав!

Бабуся:

Та ж я не Лис — чого пристав?

Песик *(біжить до каченят, що давно вже розсипались по луці й пасуться).*

Бабуся:

Як любо, мило серед гаю!..
Спочину, ляжу, задрімаю.

(Лягає на траву і кладе клуночок під голову. Засипає. Виходить ВЕДМІДЬ, розглядається навкруги і враз спиняється, побачивши бабусю).

Ведмідь:

А хто це тут лежить та спить?
Хто смів ногою тут ступить?
Тут все моє: і луг і гай.
Я з'їм тебе. Ану, вставай!
(Будить лапою бабусю).

Бабуся *(прокинувшись):*

Ой, лишенько! Ведмідь! Боюся...

Ведмідь: Ти хто така?

Бабуся: Та я бабуся.

Там, під горою, в мене хатка ...
А тут пасу я каченятка.

Ведмідь:

А що то в клуночку у тебе?

Бабуся:

Та це медку взяла для себе...

Ведмідь *(облизується):*

Медку? Медку! Люблю медок!
Але ненавиджу бджілок!
(до Бабусі ніжно).
Коли медку й мені даси,
Хоч і щодня качок паси!..

Бабуся:

Чому ж Ведмедику не дати,
Коли він хоче ласувати?!
На хліб намазати — чи так?..

Ведмідь:

І сам не знаю: краще як...

(Бабуся набирає ложкою меду. Ведмідь нетерпляче тупцює та похапливо їсть, облизуючи ложку й лапи. Здалека чується страшне гавкання Песика).

Песик:

Гав-гав, гав-гав, гав-гав, гав-гав!

Бабуся:

Ой, Боженьку, це ж Лис напав!

Ведмідь:

Не бійсь, бабусю, захищу,
А Лиса хитрого провчу.

(Біжать каченята, за ними женеться Лис і ловить Каченя. Ведмідь забігає збоку й накидається на Лиса).

Ведмідь:
Ага! Попався! Не пручайсь!
Кажи всю правду, признавайсь:
Чого ти гнався за малими?
Лис: Та я хотів погратись з ними . . .
Ведмідь:
Ой, будеш, Лисе, у мішку . . .
Чого твій ніс оце в пушку?
Лис: Це каченя мене напало
І якось в рот само попало . . .
Ведмідь:
Не вірю, Лисе . . . Ти збрехав!
Він бреше, Песику?
Песик *(притакуюги)* Гав-гав!
Каченя *(виступаюги перед Ведмедем)*.
Неправду каже Лис,
Що я його напало . . .
Чого б я в рот скакало?
Щоб голову відгриз?
Каченята *(гуртом)*:
Так-так, ках-ках! . .
Ведмідь:
Кажи негайно, признавайся,
А як же ні, то в торбу пхайся!
Лис *(плаге)*.
Песик:
Гав-гав! Гав-гав! Гав-гав! Гав-гав!
Ведмідь *(до Песика)*:
А може б ти вже перестав?
(До Лиса).
Не сором гнатись за малими?
Лис: Та ж я хотів погратись з ними . . .
Ведмідь:
Бабусю, маєш ти лозину?
Почухай Лисову ти спину . . .
Бабуся *(всміхаюгись, бере лозину)*.
Песик: Гав-гав, гав-гав, гав-гав, гав-гав!
Лис *(до Бабуні)*:
Скажіть, щоб він хоч не лякав.
(Став навколішки).
Пустіть! . . У мене діточки,
Всі золоті, мов зірочки . . .
Вони мене додому ждуть,
Без мене не їдять, не п'ють.
Я вже не буду! Присягаю! . .
Бабуся *(до Ведмедя)*:
Пустіть! . . І я вже вас благаю!
Він більш не буде! . .
Ведмідь *(до Лиса)*:
Ну, дивись! . .
А попадешся — не просись!
(Пускає Лиса, Лис тікає, Песик кидається за Лисом і шалено гавкає).
Песик: Гав-гав, гав-гав, гав-гав, гав-гав!
Всі *(стають навшпиньки і дивляться. ПЕСИК за хвилину вертається)*.
Ведмідь:
Чому ж ти Лиса не піймав?

(Песик винувато стає перед Ведмедем на задні лапки).
Бабуся *(до Кагенят)*:
Напаслися? Наїлись?
На Лиса надивились?
Каченята *(киваюги головами)*:
Так-так, ках-ках, ках-ках
Бабуся:
Ходімо вже до хатки!
Вже вечір . . . Час і спатки!
Подякуйте ж, маленькі,
Ведмедеві гарненько! . .
Каченята *(низько вклоняюгись Ведмедеві)*:
Так-так, ках-ках, ках-ках
Ведмідь:
Коли б щось трапилось, кричіть:
„Біжіть, Ведмедику, біжіть!"
Хай нападе чи Вовк, чи Лис —
Вже не сховається і в ліс.
Каченята:
Так-так, так-так, ках-ках-ках-ках! . .
Ведмідь:
Ох, я люблю таночки! . .
А ну, малі, хоч трошки . . .
Бабуся:
Беріться за крилятка,
Танцюйте, каченятка! . .
Каченята:
Так-так, ках-ках, ках-ках
(Кагенята танцюють. Ведмідь пританцьовує, запрошує Бабусю і з нею прилугається до танцю).

СИНЯ ПТАШКА

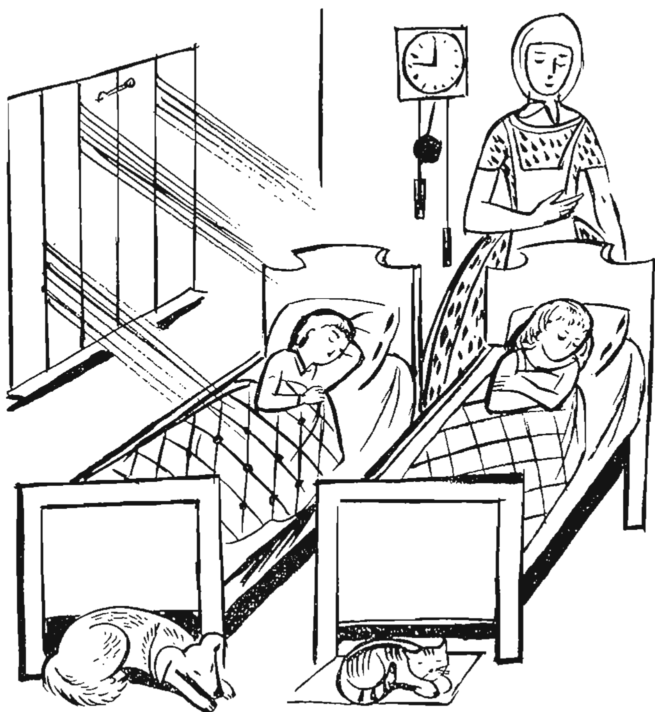
(Вільний переклад Андрія Яковлева)

Ілюстрація П. Холодного

IV КАРТИНА

Удома

(Пізній ранок. У кухні лісоруба ніщо не змінилося, все було на своєму місці. Василько й Маруся міцно спали в своїх ліжках. Песик і котик теж спали на своїх місцях. Годинник цокав. Тільки вся кухня була осяяна раннім світлом, що пробивалося щілинами віконниць. Годинник продзвонив дев'яту годину. До кухні вступила мати Василька й Марусі).

Мати *(вдаючи сердиту)*: Вставайте, вставайте, малі лінивці! Як вам не соромно? Дев'ята година, сонце вже піднялось над лісом. А ви ще спите! Не добре для здоров'я вилежуватися в постелі ранком! Вставай, Васильку, вставай мерщій!

Василько: Що? Світло? Де воно?

Мати: Світло? Але ж воно давно вже тут! Надворі ясно, як удень. Ось пострівай, я відчиню віконниці. Що з тобою? Ти наче осліп? Протираєш очі?

Василько: Мамо! Мамо! Це ви?

Мати: А ти думав, хто? Авжеж це я, твоя мама!

Василько: Це ви? Правда? Це ви, мамо?

Мати: Я не змінила лиця за цю ніч. Чого ти до мене так приглядаєшся? Може, ніс у мене виріс довший?

Василько: Ох, яке щастя вас бачити! Так довго, довго!.. Хочу вас обійняти і поцілувати! Ще раз! Ще! і потім . . . Я в своєму ліжку? Я вже дома?

Мати: Що з тобою? Ти ніяк не проснешся! Не хворий ти часом? Покажи язика! Так, вставайте мерщій та вдягайтеся!

Василько: Дивись! Я в сорочці?

Мати: Авжеж! Одягай штанці та курточку! Вони тут, на стільці.

Василько: Невже я мандрував у самій сорочці?

Мати: Про яку мандрівку ти говориш?

Василько: Торік. Було Різдво, як я пішов.

Мати: Як ти пішов? Та ти ж не лишав кухні. Я тебе вчора сама клала спати, а сьогодні ранком тебе застала там, де поклала.

Василько: Але ви забули. Це було торік, як ми з Марусею пішли мандрувати. Ви не сердились, і тато ні? Я не міг відмовитись, не піти. Я залишив тут записочку, щоб вас заспокоїти.

Мати: Що це ти плещеш? Ти або хворий, або ще не прокинувся. Вставай!

Василько: Але запевняю вас, мамо: це ви ще спите.

Мати: Я сплю? Та я вже з шостої години ранку на ногах, і кухню прибрала, і в печі затопила.

Василько: Спитайте Марусю, чи це правда. Скільки пригод ми мали під час мандрівки!

Мати: Чому Марусю?

Василько: Вона була зі мною. Ми бачили дідуня та бабуню.

Мати: Дідуня та бабуню?

Василько: Так, у Країні Споминів. Вони мертві, але почувають себе добре. Бабуня спекли пиріг зі сливами. Ми також бачили братів і сестер, що померли.

Маруся: Маленька Ляля ще й досі лазить, а не ходить.

Василько: А Катруся все ще має прищик на носі.

Мати: Боже мій, що з дітьми трапилося? Невже я й цих утрачу, як тих, що померли? Тату! Тату! Ходи сюди швидше! Наші малі захворіли!

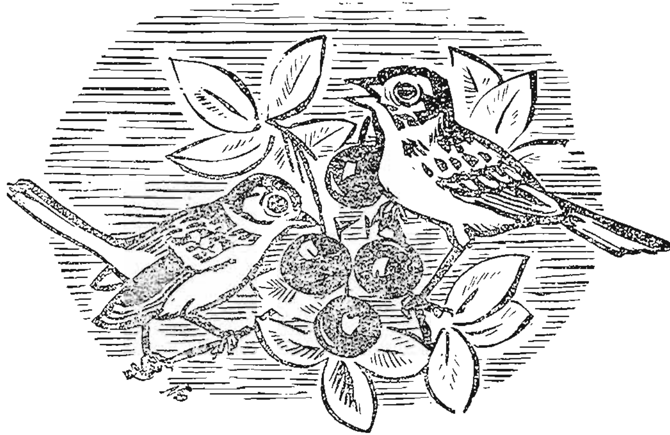
Тато *(з сокирою в руках входить спокійно до кухні)*: Що там таке?

Василько й Маруся *(біжать до нього, обіймають, цілують)*: Ось тато! Ось тато! Добридень, тату! Як вам працювалося торік?

Тато: Що таке? Діти не мають вигляду хворих.

КОМУ ЩО СМАКУЄ

Ілюстрація М. Бутовича

Налетіли горобчики
У садок
Та шукають на вишенці
Ягідок.
Клюють вишні-черешеньки
Залюбки:
„То найкраща в світі їжа —
Ягідки!"

Обізвались каченята
Молоді,
Що плавали серед ряски
На воді:
„Найсмачніша в світі ряска,
Всякий зна,
Її кожне каченятко
Спожива."

А із плоту до них котик
Занявчав:
„Хіба ряска така добра —
Я й не знав!

Ой, дурні ж бо каченята
Всі оці:
То ж найкраща в світі їжа —
Горобці!"

Полякались горобчики,
Що й казать!
Туди-сюди на вишеньці —
Та втікать!
Заховались під стріхою,
Та й мовчок!
А то зловить десь на лихо
Той коток.

К. Перелісна

Мати: Не треба довіряти зовнішньому виглядові. Те саме було з тими, що померли. Вони добре виглядали аж до кінця. Потім Бог забрав їх до себе. Я не знаю, що з ними. Я спокійно поклала їх спати вчора увечері, а сьогодні ранком, коли збудила їх, вони почали оповідати щось таке, що й самі не тямлять. Про якусь мандрівку . . . Бачили велике світло, діда й бабу, братів і сестер, що померли . . .

Василько: Але дідусь усе ще мають дерев'яну ногу.

Маруся: А бабуня — свій ревматизм.

Мати: Ти чуєш? Іди швидше по лікаря!

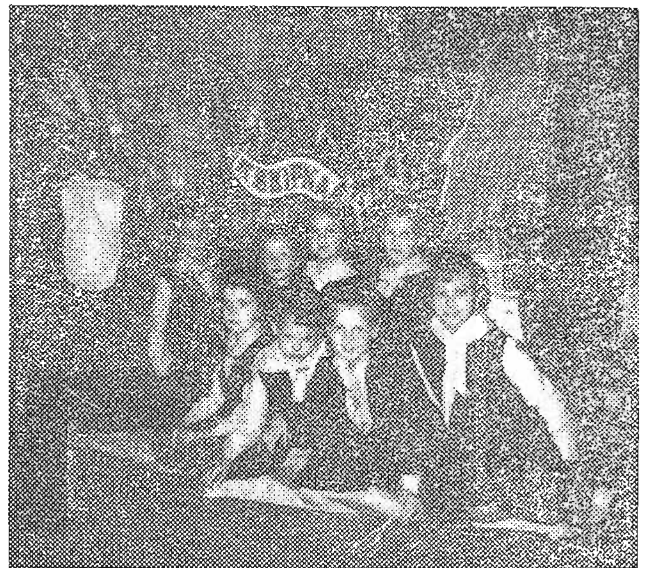
Тато: Та ні, вони ще не вмирають. Почекаймо ще!

(Хтось постукав у двері, і в кухню ввійшла сусідка, бабуся Берилиха).

(Закінчення буде)

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ЗАЙЧИК І ВИВІРОЧКА СЕРЕД НОВАЧАТ

Оці Вивірочка та Зайчик відфотографувалися разом з своїми подругами новачками на Ювілейнім Святі Пласту в Кентоні, Огайо 19 травня ц. р. Миленькі пластунята відіграли тоді дуже гарно сценку „Хочу в новаки", яку для них написав Роман Завадович. Провідницею пластової громади в Кентоні є пані Ганна Домбчевська, а виховницею — панна Марія Домбчевська. Щасти, Боже, кентонським пластунам у їх праці й науці!

Авторів і видавців, які бажають, щоб їхні видання для дітей були обговорені у „Веселці", в відділі „Що читати?", просимо надсилати свої твори у двох примірниках на адресу Редакції „Веселки".

ДІТИ СКЛАДАЮТЬ ПОКЛІН Т. ШЕВЧЕНКОВІ

На відпочинковій оселі Українського Народного Союзу „Союзівці" в Кергонксоні, Н. Й. відбулося в неділю дня 16-го червня ц. р. торжественне відкриття й посвячення пам'ятника Т. Шевченкові, роботи нашого світової слави різьбаря Олександра Архипенка. Свій поклін віддали Т. Шевченкові також українські діти. Група дівчат у національних одягах склала біля пам'ятника вінки, сплетені з барвінку, а Андрійко Шуль з Ню Йорку віддеклямував спеціяльно для цієї нагоди написаний співредактором „Веселки" Романом Завадовичем вірш п. н. „Будьте вірні!"

Фото А. Лапичака

На світлині складення вінків дітьми й декляматор Андрійко Шуль.

БУДЬТЕ ВІРНІ!

Кобзарю, дяку і поклін
Тобі складають діти
За слово, що дзвенить, мов дзвін,
І що, мов сонце, світить.

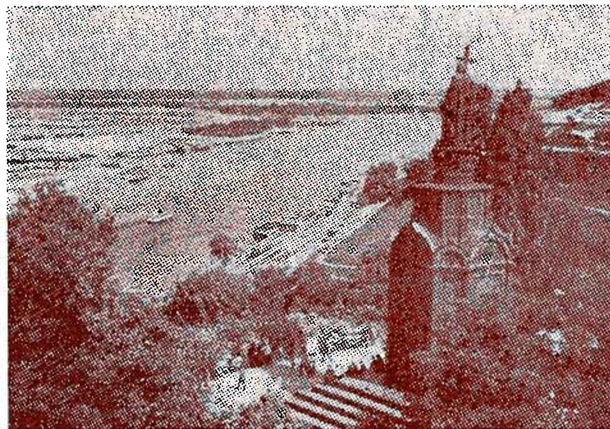
— Учітеся! — навчав Ти нас, —
Добро й красу пізнайте,
Та БУДЬТЕ ВІРНІ в кожний час
І чисте серце майте!

Пізнайте цей широкий світ,
Країни всякі й мови,
Та до своєї не згубіть
Пошани і любови!

Багато в світі є людей,
Та МАТИ лиш одна є —
І згубить серце із грудей,
Хто МАТІР забуває...

За слово, що дзвенить, мов дзвін,
І що, мов сонце, світить,
Кобзарю, дяку і поклін
Тобі складають діти.

БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА КНЯЗЕВІ СВ. ВОЛОДИМИРОВІ

Він стоїть, Великий Володимир,
На горі високій, над Дніпром[1] —
З ним, із князем все пережили ми
Під його покровом і хрестом.

Все минуло: татарва й монголи,
Косоока Азії орда...
Тільки він, наш охоронець волі,
Огляда лани широкополі,
Нашу землю рідну огляда...

Он ідуть із півночі погани[2]
На війну криваву, на розбій...
— Чуєте мій поклик, християни? —
І народ благословля на бій...

...Він стоїть, Великий Володимир,
В Україні, над святим Дніпром,
Щоб не знали горя та біди ми
Під Господнім праведним хрестом.

М. Щербак

[1] Пам'ятник кн. Володимирові Великому стоїть у Києві на Володимирівській гірці, на високому березі Дніпра.
[2] північні погани — московські большевики.

СОНЯШНИК

Любим соняшник за те,
Що так соняшно цвіте,
Любить сонце золоте,
І за ним усюди йде.

Ранком дивиться на схід,
А як зверне на обід,
Підіймає вгору цвіт —
Все за сонцем — слід-у-слід.

І як сонце спатки йде,
Аж за обрій проведе,
Й сам тужливо ранку жде,
Поки сонце знов зійде.

О. Кобець

ЖУК ПЛАВАТИ В ЖАБИ ВЧИВСЯ

Ілюстрації М. Бутовича

Серед літа, в темну нічку
Грубий Жук упав у річку,
Щей води хлиснув на дні . . .
(Пчихав з того аж три дні!)

А в багні зелена Жаба
Реготалась: — От, незґраба!
Як плисти не вмієш ти,
То не смій над річку йти!

Рак поспів на допомогу,
Витягнув Жука за ногу,
На колоду положив,
Штучне дихання зробив.

Потім каже: — Знаєш, Жуку,
Иди до Жаби на науку,
Заплати їй ти пшоном —
Будеш скоро змагуном.

Жаба добре знає діло —
Вчиться Жук пірнати сміло,
Заплатив їй він пшоном
Став за місяць — першуном.

Р. Завадович

БЕРЕЖІТЬСЯ!

Ілюстрація А. Климка

Гей, хлюпоче річка,
Зеленіє балка —
На піску чатує
З вудкою рибалка.

Рибки-рибенята,
Бережіться зради!
Ой, не все те добре,
Що до себе надить!

Роляник

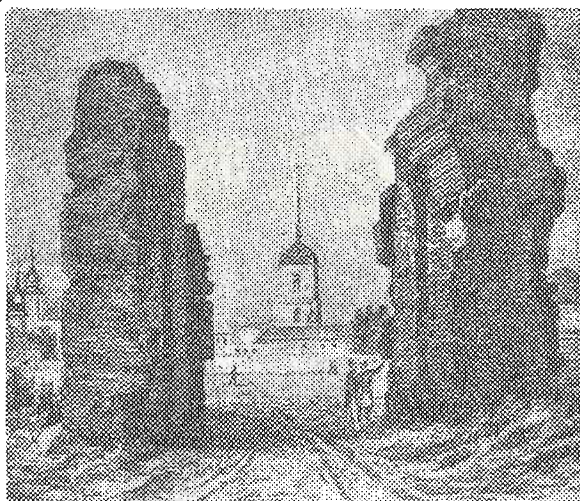
MYKHAILO SEMYLITOK — MICHAEL THE SEVEN-YEARLING

(An old Ukrainian legend)

In the days of long ago to Volodymyr, the Great Duke of Kiev, a son was born, and the Archbishop gave him the name of Mykhailo.

While still a little child, he was so brave and valiant that all wise men at the Great Duke's court shook their heads in wonder, saying:

"It was foretold in the family of the Rurik Princes that a boy will be born and bear the name of Archangel Mykhailo — Protector of the Great City. He will be so valiant and great a warrior as never before in this world. And if the people of Kiev obey him, the City's fame will outshine even that of Rome and Byzantium. And as long as unity prevails and the Golden Gates of Kiev stand unmoved — no one will conquer the City."

The remains of Golden Gates

When Mykhailyk, the little Prince, was seven years old ("semylitok") wild Tartars surrounded Kiev. They tried to enter the city but in vain! As long as Mykhailyk remained in the city — no one could harm it!

Forsooth, Mykhailyk Semylitok was a great warrior! Whenever the Tartar Khan sat down to meals in his camp, Mykhailyk strung his bow, and the arrow flew straight into the Khan's dish with Mykhailyk's note: "You can besiege Kiev for seven years even, but it will be unconquered as long as I am here".

The Tartar Khan as he read the note shook with anger. He must capture Mykhailyk Semylitok alive! And he sent his men to persuade the people of Kiev to surrender Mykhailyk to the Khan.

"You see how strong we Tartars are? Surrender Mykhailyk to us and we will fight no more."

So the people of Kiev held a council.

"Why should the City be ruined because of one boy? Let us surrender Mykhailyk to the Khan."

When Mykhailyk heard this he said:

"You can surrender me to the Tartars, but you will see the Golden Gates no more."

The people of Kiev, however, took no heed of his words. So he mounted his horse and said:

"Forsooth you people of Kiev, this council is evil!
Remember, as long as I, Mykhailyk, am here
No enemy can come to Kiev near."

Mykhailyk then bid good-bye to his saddened father and taking from him a centuries old sword of Prince Rurik made thrice the sign of a cross over it and said:

"Oh my sword thou willst conquer the Tartars!"

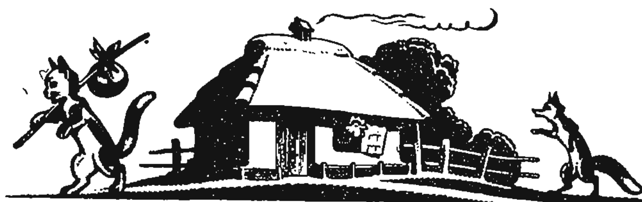
He brandished the sword left and right and all the enemies disappeared. As the people of Kiev stood mute in wonderment, Mykhailyk in passing through the Golden Gates snatched one part of them as though a sheaf of wheat and tied it against his left leg. He then snatched the other part and tied it against his right leg and rode away.

Several years later, the Tartars again besieged the City and this time left it in ruins. Only then did the people of Kiev understand how foolish they were to disobey Mykhailyk.

Many believe that somewhere in the world Mykhailyk still lives and that the Golden Gates stand. And that the time will come when all Ukrainian people will be united. And then Mykhailyk Semylitok will return to Kiev and restore the Golden Gates. They will shine in all their splendor.

Explanation: Volodymyr the Great, Prince of Kiev, reigned from 980 to 1015. He introduced Christianity in Ukraine in 988. Because of that he was named a Saint.

The Golden Gates were built in Kiev in the XI century. They were so named because at their very top there stood the church of Annunciation with a golden cross. Now there are just a few remains left of them. The Golden Gates are a symbol of Ukrainian statehood.

THE FOX, THE CAT, and THE COCK

(Ukrainian Folk-Tale)

Illustration by W. Cymbal

Once upon a time there lived a Cock and a Cat who were great friends. They built a hut for themselves in the old hollow of a tree; the Cock kept house while the Cat went foraging for sausages and corn. One day a lady-fox came running up:

"Open the door, little Cock" — cried she.

"Pussy told me not to, little Fox" — said the Cock.

"Open the window, little Cock" — cried the Fox.

"Pussy told me not to, little Fox."

The Fox said she just wanted to borrow some firewood to make a fire for her children. So the Cock opened the window and the Fox seized him in her jaws, and ran off with him. Then the Cock cried:

"Help! Help! Pussy friend!
Old Fox is taking me off
To her land!"

The Cat heard it, gave chase to the Fox, rescued the Cock, brought him home, scolded him well and said:

"Now keep out of her jaws in the future, if you don't want to be eaten up!"

Then the Cat went out foraging for wheat. He had scarcely gone when the sly she-fox again came creeping up.

"Dear little Cock," said she, "pray open the door!"

"Nay, little Fox! Pussy said I wasn't to".

But the Fox said she meant no harm and the Cock let her in. The Fox seized him then by the neck and ran off with him. Then the Cock cried out:

"Help! Help! Pussy friend!
Old Fox is taking me off
To her land!"

The Cat heard it, and again he ran after the Fox and rescued the Cock, and gave the Fox a sound drubbing. Then he said to the Cock:

"Now, mind you, never let her come in again, or she'll eat you up."

But the next time the Cat went out, the she-fox came again, and said:

"Dear little Cock, open the door!"

"No, little Fox! Pussy said I wasn't to."

But the Fox broke a window and stole the Cock, and the Cock cried:

"Help! Help! Pussy friend!
Old Fox is taking me off
To her land!"

This time Cat was very far away from the house. When he heard the faint voice of the Cock, he ran and ran but couldn't catch up to the Fox; so he returned home and wept bitterly, because he was now all alone. Finally, however, he dried his tears and got himself a little fiddle, and a big sack, and went to the fox-hole and began to play:

"Fiddle-de-dee!
The foxy so wee
Had daughters twice two,
And a little son too,
Oh, fiddle-de-dee!
Come, foxy, and see
My sweet minstrelsy!"

Then the Fox's daughter said:

"Mammy, I'll go out and see who is playing so nicely!"

So out she skipped, but no sooner did the Cat see her than he caught hold of her and popped her into his sack. Then he played again:

"Fiddle-de-dee!
The foxy so wee
Had daughters twice two,
And a little son too,
Oh, fiddle-de-dee!
Come, foxy, and see
My sweet minstrelsy!"

Then the second daughter skipped out, and the Cat caught her by the forehead, and popped her into his sack, and went on playing and singing till he got four daughters into his sack, and the little son too.

Then the old Fox was left alone. She waited and waited, but none of the children came back. At last she said to herself:

"I'll go out and call them home, for the water is boiling and we have to kill the Cock and prepare him for roasting."

So out she popped, and the Cat pounced upon her and killed her too.

Then he went into the fox-hole and found the Cock all tied with ropes so tight that he was hardly able to breathe. So he untied the Cock and took him home and they lived happily together ever after for there were no more foxes to fear.

HOW TO READ AND WRITE IN UKRAINIAN

By I. KORYTSKY

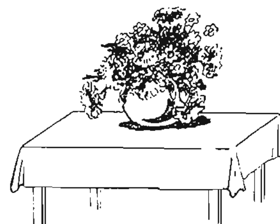
Lesson VI

Our knowledge of the Ukrainian alphabet is enlarged by two new letters. Both of these letters are used in the English language, too. The Ukrainian "l" can be pronounced hard or soft.

Є є (yes) **Л л (full)**

Є є (yet) **Л л (all)**

Стіл

Квіти

На столі квіти. Євген дав нам квіти, а Ріта кладе квіти у воду.

— Хто знає, звідки квіти?

Євген знає:

— Вони ростуть серед трави у лісі за містом.

У лісі є квіти..

на — on
у — in
серед — among
трава — grass
ліс — wood

Assignment

1. Learn to pronounce and write these two letters.
2. Read the above story loudly. Copy it in your note-book, using printed and written letters.
3. Compose your own story using letters you have already learned.

Сценарій і текст: **Р. ЗАВАДОВИЧ**

Story by *R. ZAWADOWYCZ*

Ілюстрації: **П. ХОЛОДНИЙ**

Illustrations by P. CHOLODNY

БОГУТА-БАГАТИР — ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE — BOHUTA THE HERO

XI РОЗДІЛ: — ЗА БОЯРІВНУ

CHAPTER XI — THE NOBLE MAIDEN

У Горґана в неволі боярівна Галиця вже три місяці страждає, світу-сонця не видає.

In Gorgan's captivity the noble maiden Halytsia already three months is suffering — seeing neither the earth nor the sun.

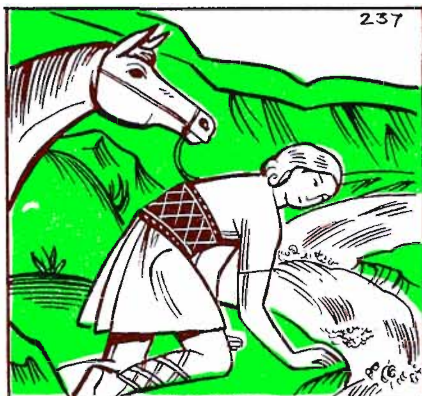
— Скажи, де заховані княжі скарби, і я випущу тебе! — щодня Горґан до дівчини говорить — надаремно.

— "Tell me, where the princely treasures are hidden, and I will let you go!" daily Gorgan tells the girl — but in vain.

А за Дністром на горбі бояриня, Галичина мати, щодня гіркі сльози за донькою проливає.

And beyond the Dnister upon the boyaryn's grave, everyday Halytsia's mother sheds bitter tears for her daughter.

Несе потік материну скаргу, і чує Богута в його дзюрчанні плач боярині.

The stream carries the mother's grievances, and Bohuta hears in its trickling the boyarynia's lament.

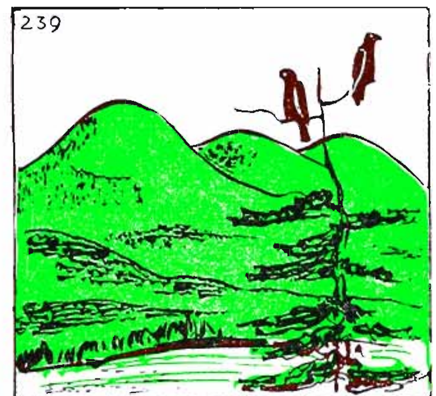

— Скажи, бояринe, де твоєї дочки шукати?

— Їдь, лицарю, за цим білим голубом!

— "Tell me, boyarynia, where to seek your daughter?"

"Follow, knight, this white dove!"

На карпатській ялиці два чорні орли, Горґанові сторожі, пильно довкілля розглядають.

Upon a Carpathian fir tree two black eagles, Gorgan's guards, diligently keep watch in all directions.

(Продовження буде)

(To be continued)